

Briselē, 2025. gada 30. septembrī
(OR. en)

9858/1/25
REV 1 ADD 1

Starpiestāžu lieta:
2023/0008 (COD)

SOC 363
STATIS 46
CODEC 750
PARLNAT

PADOMES PASKAIDROJUMA RAKSTS

Temats: Padomes nostāja pirmajā lasījumā, lai pieņemtu EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULU par Eiropas statistiku par iedzīvotājiem un mājokļiem, ar ko groza Regulu (EK) Nr. 862/2007 un atceļ Regulas (EK) Nr. 763/2008 un (ES) Nr. 1260/2013

- Padomes paskaidrojuma raksts
- Padome pieņēmusi 2025. gada 29. septembrī

I. IEVADS

1. Komisija 2023. gada 20. janvārī iesniedza priekšlikumu Regulai par Eiropas statistiku par iedzīvotājiem un mājokļiem, ar ko groza Regulu (EK) Nr. 862/2007 un atceļ Regulas (EK) Nr. 763/2008 un (ES) Nr. 1260/2013 ¹ (*ESOP* regula).
2. Šā priekšlikuma mērķis ir izveidot saskaņotu satvaru Eiropas statistikai par iedzīvotājiem un mājokļiem, integrējot pašreizējo statistiku par demogrāfiju, migrāciju un skaitīšanu. Tā mērķis ir uzlabot datu salīdzināmību, savlaicīgumu un atbilstību visās dalībvalstīs, atbalstot ES politiku, kas saistīta ar demogrāfiskajām pārmaiņām, sociālo kohēziju un ilgtspējīgu attīstību.
3. Statistikas jautājumu darba grupa priekšlikumu izskatīja vairākās sanāksmēs.
4. Pastāvīgo pārstāvju komiteja (I) 2023. gada 21. jūnijā apstiprināja sarunu pilnvarojumu un, pamatojoties uz minēto, aicināja prezidentvalsti sākt sarunas ar Eiropas Parlamentu, lai panāktu vienošanos pirmajā lasījumā.
5. Pastāvīgo pārstāvju komiteja 2024. gada 6. martā apstiprināja pārskatīto pilnvarojumu ² un 2025. gada 7. maijā sniedza norādes par turpmāko virzību ³ sarunās ar Parlamentu.
6. Eiropas Parlaments 2023. gada 2. oktobrī pieņēma ziņojumu Nodarbinātības un sociālo lietu komitejā (EMPL komitejā) un to apstiprināja 2023. gada 18. oktobra plenārsēdē. Parlaments 2024. gada 24. aprīlī pieņēma nostāju pirmajā lasījumā neilgi pirms Eiropas Parlamenta 9. sasaukuma beigām.

¹ ST 5588/23.

² ST 7138/1/24 REV 1.

³ ST 8117/25.

7. Sarunas ar Parlamentu sākās 2023. gada novembrī Spānijas prezidentūras laikā un turpinājās visā Beļģijas un Polijas prezidentūras laikā. Sarunas tika pārtrauktas no 2024. gada marta vidus līdz 2024. gada beigām, sākotnēji Eiropas Parlamenta likumdošanas cikla izmaiņu dēļ, bet pēc tam – sakarā ar darba slodzi, kas saistīta ar jaunās Komisijas iecelšanu.
8. Piektajā trialogā 2025. gada 12. maijā Padomes un Parlamenta sarunu grupas panāca provizorisku vienošanos.
9. Pastāvīgo pārstāvju komiteja (I) 2025. gada 28. maijā analizēja galīgo kompromisa tekstu ar mērķi panākt vienošanos un to apstiprināja ⁴.
10. Eiropas Parlamenta EMPL komiteja 2025. gada 5. jūnijā apstiprināja politisko vienošanos, un EMPL priekšsēdētāja 2025. gada 6. jūnijā nosūtīja Pastāvīgo pārstāvju komitejas priekšsēdētājam vēstuli, kurā apstiprināja, ka tad, ja Padome regulu apstiprinās pirmajā lasījumā, pēc tam, kad to būs izskatījuši juristi lingvisti, Parlaments otrajā lasījumā apstiprinās Padomes nostāju.

⁴ ST 9153/25.

II. PROVIZORISKĀS VIENOŠANĀS ELEMENTI

11. Eiropas Parlaments un Padome risināja sarunas ar mērķi panākt vienošanos, pamatojoties uz Padomes nostāju pirmajā lasījumā, ko Parlaments varētu bez grozījumiem apstiprināt otrajā lasījumā. Padomes nostāja pirmajā lasījumā pilnībā atspoguļo kompromisu, kas ar Eiropas Komisijas palīdzību panākts starp abiem likumdevējiem.

Iedzīvotāju bāze

12. Iedzīvotāju bāze bija viens no politiski un tehniski sensitīvākajiem priekšlikuma elementiem. Galīgais kompromiss ietver pienākumu piemērot novērtēšanas metodes tikai attiecībā uz iedzīvotāju kopskaitu valsts līmenī. Šis pienākums attiecas konkrēti uz trim statistikas tematiem: “personas galvenie raksturlielumi”, “personas sociālekonomiskie raksturlielumi” un “personas stāvoklis mājsaimniecībā”. Turklāt dalībvalstis var izmantot īpašu korekcijas kategoriju, ja ir pieejami papildu novērtējumi. Šis papildinošais, bet brīvprātīgais korekcijas rīks ļauj dalībvalstīm aplēst iedzīvotāju kopskaitu, vienlaikus atzīstot datu iztrūkumu. Izmantojot šo korekcijas kategoriju, dalībvalstīm ir jāpaskaidro sava metodika un jāpamato tās izmantošana pievienotajos kvalitātes ziņojumos.
13. Attiecībā uz iedzīvotāju skaita rādītājiem kvalificēta vairākuma balsošanas vajadzībām *Eurostat* katru gadu līdz 30. septembrim iesniegs Padomei katras dalībvalsts iedzīvotāju kopskaitu, pamatojoties uz dalībvalstu iesniegtajiem datiem, kā izklāstīts regulas pielikumā. Dalībvalstis var pārskatīt savus skaitļus līdz katra gada 1. septembrim.

Grūti sasniedzamas iedzīvotāju grupas

14. Provizoriskā vienošanās ievieš grūti sasniedzamu iedzīvotāju grupu definīciju, atsaucoties uz esošajiem šķēršļiem dažu indivīdu pilnīgai un reprezentatīvai iekļaušanai vai identifikācijai statistikas datos. Šis termins ir iekļauts apsvērumos un normatīvajā daļā, lai pastiprinātu centienus uzlabot šo iedzīvotāju grupu statistisko aptvērumu.
15. Labāka aptvēruma veicināšanas nolūkā kompromisa tekstā ir iekļauti noteikumi par izmēģinājuma pētījumiem un priekšizpēti, kuru mērķis ir novērtēt datu pieejamību par tādām grupām kā personas, kas uzturas aprūpes iestādēs, bezpajumtnieki un personas ar invaliditāti. Šajos pētījumos tiks pētītas atbilstošas metodes, vienlaikus ievērojot datu aizsardzības standartus un ņemot vērā valstu spējas.

Atkāpes

16. Ja regulas vai tās deleģēto vai īstenošanas aktu piemērošanas dēļ valstu statistikas sistēmās ir jāveic būtiski pielāgojumi, dalībvalstis var pieprasīt atkāpi uz sākotnējo laikposmu, kas nepārsniedz trīs gadus, ar iespēju termiņu vienreiz pagarināt, nepārsniedzot trīs gadus, ar noteikumu, ka ir sniegts pietiekams pamatojums.

Aizsardzības pasākumi

17. Ar provizorisko vienošanos tiek ieviesti kvalitatīvi aizsardzības pasākumi, kas pielāgoti *ESOP* specifikai. Šie aizsardzības pasākumi nodrošina, ka nebūs liekas pārklāšanās starp datiem, kas savākti saskaņā ar *ESOP* regulu, un datiem, kas savākti saskaņā ar *IESS* regulu ⁵. Turklāt kompromisa tekstā ir izslēgta tādu datu vākšana, kurus pēc savas būtības var iegūt tikai tieši no indivīdiem, izmantojot apsekojumus.

⁵ [Regula \(ES\) 2019/1700, ar ko izveido vienotu ietvaru Eiropas statistikai par personām un mājsaimniecībām, kuras pamatā ir no izlasēm savākti dati individuālā līmenī \(*IESS* regula\).](#)

18. Lai atvieglotu īstenošanu, sākotnējā vienošanās paredz vispārēju noteikumu, ka īstenošanas akti ir jāpieņem vismaz 18 mēnešus pirms attiecīgā pārskata perioda sākuma. Piemēro divus izņēmumus: īstenošanas aktus attiecībā uz pirmajiem pārskata laikiem pieņems ne vēlāk kā 12 mēnešus pirms pirmā pārskata laika, savukārt īstenošanas aktus attiecībā uz skaitīšanas datiem pieņems vismaz 24 mēnešus pirms pārskata datuma.

Ad hoc datu vākšana

19. Ar provizorisko vienošanos izveido strukturētu mehānismu papildu datu vākšanai. Šie apkopojumi, kas paredzēti neparedzētu īstermiņa vai ar krīzi saistītu statistikas pieprasījumu apmierināšanai, tiek izveidoti ar 5. pantā pievienotajiem deleģētajiem un īstenošanas aktiem.
20. Lai nodrošinātu proporcionalitāti un izvairītos no traucējumiem pašreizējā darbā statistikas jomā, piemēro šādus ierobežojumus: a) katras pagaidu datu vākšanas ilgums nedrīkst pārsniegt trīs gadus, b) starp divām secīgām datu vākšanām jābūt vismaz divu gadu intervālam un c) pagaidu datu vākšana nevar pārklāties ar skaitīšanas pārskata periodiem.

Pielikums

21. Pielikumā ir izklāstītas statistikas prasības, periodiskums, teritoriālais iedalījums un nosūtīšanas termiņi, nodrošinot īstenojamību un augstas kvalitātes datus.
22. Tika uzskatīts, ka sešu mēnešu periodiskumam un ikgadējiem datiem par sociālekonomiskajiem raksturlielumiem nav statistiskās vērtības, kas pamatotu slogu, ko tie uzliktu valstu statistikas sistēmām, tāpēc tie tika svītroti.
23. Kompromisa tekstā ir apstiprināts, ka dati par ēku raksturlielumiem, kas saistīti ar enerģiju, tiks iegūti tikai no valstu datubāzēm atbilstoši Direktīvai (ES) 2024/1275. Šis noteikums nodrošina juridisko skaidrību un novērš jaunu ziņošanas pienākumu ieviešanu.
24. T+24 mēnešu nosūtīšanas termiņš tika saglabāts vissarežģītākajām datu kopām, tostarp tām, kas savāktas reizi desmit gados, jomai “ģimenes un mājsaimniecības” un daudzgadu datu kopām, kuru teritoriālais līmenis ir *LAU*⁶.

⁶ [Vietējās administratīvās vienības \(LAU\) izmanto, lai sadalītu ES teritoriju nolūkā sniegt statistiku vietējā līmenī. Tās ir valsts administratīvā iedalījuma vienības, kas ir zemāka līmeņa vienības nekā province, reģions vai pavalsts.](#)

25. Atsevišķām ikgadēju un daudzgadu datu kopām ir noteikts pārejas periods līdz 2035. gadam. Atsevišķām ikgadēju datu kopām piemēros 12 mēnešu termiņu līdz 2035. gadam, pēc tam termiņu samazinās līdz 10 mēnešiem. Daudzgadu datu kopām termiņš paliks 24 mēneši līdz 2035. gadam un pēc tam tiks samazināts līdz 18 mēnešiem. Šie pārejas periodi nodrošinās, ka īstenošana notiek pakāpeniski un ir izpildāma.
26. Attiecībā uz ceturkšņa datiem par imigrantiem tika noteikts 120 dienu termiņš, bet ikgadējiem datiem par iedzīvotāju kopskaitu un vitāli svarīgiem notikumiem tika noteikts 60 dienu ilgs termiņš.

Piemērošanas datums un pirmais pārskata gads

27. Tā kā šo regulu pieņems vēlāk, nekā sākotnēji paredzēts, piemērošanas datums ir 2028. gada 1. janvāris. Līdz ar to 2027. gads būs pirmais pārskata gads datu vākšanai saskaņā ar regulu.

III. NOBEIGUMS

28. Padomes nostāja pirmajā lasījumā pilnībā atbilst kompromisam, kas panākts Eiropas Parlamenta un Padomes sarunās, kuras sekmēja Komisija.
29. Šis kompromiss ir apstiprināts vēstulē, ko EMPL komitejas priekšsēdētāja 2025. gada 6. jūnijā nosūtīja Pastāvīgo pārstāvju komitejas priekšsēdētājam. Minētajā vēstulē EMPL komitejas priekšsēdētāja norāda, ka viņa ieteiks savas komitejas locekļiem un pēc tam plenārsēdes dalībniekiem Eiropas Parlamenta otrajā lasījumā bez grozījumiem pieņemt Padomes nostāju pirmajā lasījumā, kad to būs pārbaudījuši abu iestāžu juristi lingvisti.
